

Noora Hemminki

Mörkökeramiikan levinneisyys jääkiekkjoukkueen menestyksen merkinä

Otsikko voisi olla tulevaisuuden arkeologin tutkimuksesta - paitsi että ei varmaankaan voisi, sen verran kaukaa haetuista yhteyksistä on kyse, vaikka ne totta ovatkin.

Suomi voitti jääkiekon maailmanmestaruuden, ja voiton vaikutus materiaaliseen kulttuuriin havainnollistaa hyvin sitä yllätyksellisyyttä, joka liittyy ihmisten tapoihin käyttää esineitä. Erään pohjoisen maan joukkue menestyi pelissä, jossa jäällä liikkuen on tarkoitus saada kumina kiekko vastustajan maaliin. Voitto heijastui materiaaliseen kulttuuriin välittömästi. Joukkueen kotimaassa tapahtuma näkyi tietyn keramiikkatyyppin kasvaneena suosiona. Voiton kunniaksi pohjoisen maan asukkaat ryntäsivät ostamaan Thaimaassa valmistettua keramiikkaa, jonka kuvioaiheena on tietty taruolento. Lisäksi esimerkiksi Oulussa ihmisiä kokoontui tätä taruolentoa muistuttavan kiven ympärille riehakkaisiin riittimenoihin. Tapahtumien syitä ja toisiinsa linkittymisen tapoja kukaan tuskin osaisi tulkita jälkeensä mörkökeramiikan sirpaleista.

Tästä numerosta saamme lukea myös Matti Huurteen kohtaamisesta Ilmari Kiannon kanssa. Kohtaaminen tuotti tietoa erään verkonpainon elämänsä yllättävistä vaiheista. Se oli ennen kokoelmiin päätymistään palvellut kynttilänjalkana huussissa.

Nämä esimerkit alleviivaavat kontekstin tärkeyttä. Juuri tällaiset arvokkaat lisätiedot menetetään, jos konteksti ja sen myötä yhteydet muihin ilmiöihin tuhoetaan vaikkapa laittomalla kaivuulla, josta Modarress ja Hakamäki kirjoittavat tässä numerossa metallinpaljastinharrastusta käsittelevässä tekstissään. Pelkkä esine on vain pieni osa isommassa merkitysten ketjussa. Esineisiin liittyvät tarinat kertovat esineiden käytöstä paljon enemmän kuin pelkästä esineen muodosta voisi päätellä. Arkeologeille tämä on tavallaan lannistavaa, emme ikinä tulkinnoissamme voi päästä täysin totuuteen kiinni. Tulkintamme ovat vain varovaisia, järkeen perustuvia arvioita, kun totuus esineen käytöstä voi olla kaikkea muuta kuin järkiperäinen. Olisikin mielenkiintoista kuulla enemmänkin tarinoita esineiden yllättävistä käyttöyhteyksistä. Tällaisia voi lähettää vaikkapa tänne *Muinaistutkijaan*.

Muinaistutkija toivottaa lukijoilleen mukavaa kesää ja kenttätyökautta!